

Een fictieve brief over de aanval op De Bilt in september 1787

‘[Een Brief van Michel Keienvresser, 20 september 1787] Niet fraaier Baas Momus, als de eisselyke attaque op de Bilt! Luister, toen de Vyanden een batterye aldaar hadden opgeworpen, en de burgery die onder de voet wilde hebben, en den vyand verjagen, het koste wat het wilde, moest 'er weêr een hand vol zand voor den dag komen: te Drommel haal, men trok 'er op af met 3 ponders, en maakte een vreesselyke canonnade op een distantie, dat men wel drie schoten aan malkander had behoren te knopen, om den vyand te bereiken, dus keerde men terug, zonder vyand of batterye of iets te hebben geraakt:

Dan [maar] hoe blind de burgerye [ook] was, zy zag dat, dat spel spelen maar kool was, waarop dan een uittogt geschiede zo verschriklyk, dat elk voor vast hield, dat 'er nu geen man of muis van den vyand zou te regt komen, de vyandelyke batterye aan flarden, en de Bilt in brand zou worden geschoten.

De canonnade en het bombardement begon zo woedend heet en ysselyk, dat Hemel en Aerde scheen te vergaan, en het zou maar zeker aller vernielendst voor den vyand zyn geweest,' indien 'er maer twee fouten geen plaats hadden gehad, te weten, dat het canon niet te hoog was gerigt en men niet omtrent een half kwartier [lees: totaal naast] bezyden had geschoten, waardoor aan de zyde van den vyand geen doden of gekwetsten zyn geweest, en geen andere schade geschied, als dat hier en daar zo wat toppen en takken van de bomen zyn geschoten.

De vyand [hier: de Pruissen en de Prinselijke troepen] moet tog een aardig wonderlyk voorgevoel van dit alles hebben gehad, want de officiers van den vyand bekommerden zig zo weinig over deeze woedende attaque, dat zy gerust hunne pyp bleven roken en lagchende een kop thee dronken, latende nu en dan eens een schut [schot] doen wanneer ons vuur verflauwde, om het weer wat op te wakkeren. De burgerye begreep, dat dit net zo wel lorrendrajery [geknoei] was, als 't vorige, en het gemor wierd algemeen.

Het is tog bitter, dat men niet blindelings gelooft, dat alles egte munt is; en, de Ryngraaf zag zonder bril, dat 'er eindelyk! eindelyk, eens spykers met koppen zouden moeten worden geslagen, of men wou of niet; waarom het tyd wierd, het laatste bedryf van het Treureindend [treurig eindigend] klugtspel te vertonen, en dat was het abandoneren [verlaten] der stad op een verdigtsel van Pruissise troupes, of om beter te zeggen het leveren van die Stad en Holland in handen van den vyand.'

Bron: *De Haagsche correspondent. Schertsende Waarheid. Te bekomen bij Klaas Momus, meesterknecht van P Gosse Junior'*). Deel II (Den Haag z.j)194v.